

Проф. д-р Ивайло Копрев, ректор на Минно-геоложкия университет:

Нашето амплуа е да създаваме минни инженери

Фокусирани сме там, където сме най-добри, и това е правилният път

Интервюто взе
Зина СОКОЛОВА

Проф. Копрев, тази година се честват 70 години от основаването на Университета. Бихте ли открили най-важните постижения за изминалия период?

– Ако трябва да открием най-важното, това са хората – нашият най-ценен природен ресурс. За 70 години в Минно-геоложкия университет „Св. Иван Рилски“ са завършили над 500 докторанти, обучили сме над 35 000 студенти. Това са 35 000 инженери, които работят по цял свят. Наскоро се върнах от световен конгрес в Бризбейн, Австралия. За мен беше истинско удоволствие да се срещна с бивши наши студенти, с настоящия ми докторант, който работи в една от най-големите компании там. Огромното постижение на всички преподаватели и служители за тези 70 години е, че са успели да създадат качествен продукт, наречен „инженер, завършил Минно-геоложкия университет“, чиято диплома е призната навсякъде по света.

Гордеем се и с това, че сме консервативни – при нас се изучават изключително научни дисциплини, свързани с минерално-суровинната индустрия. Нито един ръководител на Университета не е залитал по модерните и атрактивни за времето си професии. Създаваме минни инженери, защото това е нашето амплуа. Фокусирани сме в това, в което сме най-добри, и мисля, че това е правилният път. Човек не може да бъде добър във всички сфери. Разбира се, ние се модернизирате. Но е факт, че никога не променихме политиката си. Произвеждаме инженери, които са като дялан камък – те могат да работят във всяка друга индустрия. В последните три години има ренесанс на гражданските специалности, ето защо и Минно-електромеханичният факултет е най-предпочитан. Механикът може да ремонтира и багера, и трактора. За електротехника няма значение дали ще поддържа осветлението в някое министерство, или в рудник.

В началото на 2020 г. изготвихме анализ на отпадащите студенти – 30% от тях напускат още в първи курс. Вероятно защото не се справят с физиката, математиката. Но тези дисциплини се учат и в други университети, защо при нас отпадат? Оказва се, че те нямат ясна представа какво представлява нашият университет. Затова променихме програмата с фокус

лекции и упражнения да са 4 дни – от понеделник до четвъртък. Останалите дни използваме, за да организираме за първокурсниците посещения на рудниците – да видят със собствените си очи за какво се готвят, какво е рудник и как работи.

Самите минни компании ни повярваха и подеха инициатива да взимат студенти още от първи курс на платени летни стажове. Резултатът е, че през тази година отпадналите са по-малко от 15%. Хубавото е, че от 300 души, подали документите си, 280 съвсем осъзнато са направили своя избор и са записали Минно-геоложкия университет. Това е нашата цел – кандидат-студентите да направят своя информиран избор. Разчитаме на активна кандидат-студентска кампания „очи в очи“. Най-честите въпроси са тези за реализация и заплащане. За нашите възпитаници няма безработица, стартовата заплата е сред най-високите, на практика след тази на ИТ специалистите. Нашият университет е единственият, който предлага обучение в професионално направление „Проучване, добив и обработка на полезни изкопаеми“, което се нарежда в топ 5 на професионалните направления с най-високи доходи на завършилите сред всички 52 професионални направления у нас.

– Известно е, че има отлив на студенти от природните науки и инженерните специалности. Какво е положението при вас?

– При нас няма отлив. По-голям проблем е нашата неготовност да привличаме чуждестранни студенти, тъй като няма достатъчно програми на английски език. Това е едно от предизвикателствата, което ще преодолеем през следващите няколко години. От друга страна, България би могла да привлече студенти не от Европа, а от Близкия изток, Азия, Африка. Но тук проблем са визите, за които младежите от тези региони чакат дълго време. Това е огромна пречка и понякога осуетява желанието им да учат тук.

– Имате ли защитени специалности? Подобрите ли се приемът в тях след въвеждането на тази мярка?

Проф. д-р Ивайло Копрев е ректор на Минно-геоложкия университет „Св. Иван Рилски“ от 2019 г. Преди това е бил декан на Миннотехнологичния факултет. Професионалните и научните му интереси са свързани с проектиране, строителство, разработка и експлоатацията на открити рудници, както и подводен добив на полезни изкопаеми. Автор и съавтор е на публикации на български и английски език в специализирани международни реферирани и индексирани научни издания. Автор е на три монографии, три учебника и на едно методическо ръководство. Участвал е в над 86 научно-приложни разработки, както и в разработването на нови учебни програми, лекционни курсове и упражнения.

– Защитихме четири специалности, които са обикът на Университета: „Разработване на полезни изкопаеми“ и „Обогатяване и рециклиране на суровини“, специалности, тясно свързани с добивната индустрия, за да сме сигурни, че през следващите 50 години ще има подготвени кадри. Защитихме също така „Приложна геофизика“ и „Хидрогеология и инженерна геология“. Инженерите хидрогеолози са незаменими при всеки строеж – сгради, пътища, тунели, но не са популярни сред младежите. Надяваме се, че освобождаването от такса за тези специалности е още една крачка във върната посока. Едно изследване през 2019 г. показа, че в МГУ влизат деца с нисък социален статус и излизат високо платени специалисти. Със защитените специалности помагаме именно на такива деца.

– Кои са геоложките специалности, които предлагате?

– В Геоложкия факултет имаме множество специалности, като „Геология и геоинформатика“, „Геология и проучване на минерални и енергийни ресурси“, „Приложна геофизика“ и др. Ние сме в XXI век и с методите на геофизиката вече може да се направи бързо проучване, без да се нарушават терени. Това води до намаляване на екологичния отпечатък, който би се формирал.

– Изчерпват ли се земните ресурси? Какво е положението у нас? Често сме чували, че България не е богата на изкопаеми природни ресурси?

– Мога да отговоря така – в световен мащаб се изчерпват богатите земни ресурси. Но настоящите технологии позволяват

да бъдат добивани такива, които преди 20 години не са считани за ресурси. Има какво да се добива за хиляди години напред. Един пример – в България има две находища на флуорид, които са затворени в началото на 90-те години, защото тогава е било технически неизгодно да се разработват. В началото на тази година Европейската комисия обяви стратегическите и критични суровини за Европа и флуоридът е една от тях. А ние имаме потенциал да развиваме тези находища. За целта освен природен ресурс са необходими и специалисти, които могат да го направят. Едно от огромните предимства на нашия университет е, че обучаваме хора, 95% от които живеят в България. Защото мините са тук. Те не могат да се преместят. Природата е създала флуорида край Чипровци и той си е там. Въпрос на виждане е дали да го добиваме, или не. Ако се отвори мина, това ще създаде достоен поминък на хората за десетки години.

Конкретно за нашата страна е факт, че не сме богати на изкопаеми природни ресурси. Всъщност 70-те години, когато у нас са направени най-мащабните геоложки проучвания, наш учен казва крилата фраза, че България има много, ама бедни руди. И до 2000 г. това е абсолютно вярно. Но след 2000 г., както вече казах, започва технологичната революция в преработката на суровините – т.е. намират се нови технологии, с които бедните руди да стават икономически изгодни за добиване и преработване. Към днешна дата България е една от водещите минни държави

в Европа по добив на мед, на злато, на олово и цинк. Това са стратегически суровини за Европейския съюз и ние сме на предни позиции в тази област.

– Кои са основните предизвикателства пред Вас и Вашия екип днес?

– Основното предизвикателство е да продължаваме позитивния разказ за образованието в България. Ако следим медиите, много по-лесно ще видим негативното. Нашата визия е, че трябва да показваме положителното. От това, че нашите студенти започват с водеща по големина заплата, до това, че създадохме алианс с трите останали чисто минно-геоложки университета в Европа – Минната академия Фрайберг (Германия), Минния университет Леобен (Австрия) и Техническият университет Клаустал (Германия). Има много минни факултети в други висши училища. Но минни университети останахме само четири. За разлика от Австралия, където в щата Куинсленд има 19 такива университети. Фокусирани сме върху това как да обучим следващото поколение минни инженери. Тези, които ще преведат света през зелената трансформация.

– Какво е положението с научноизследователската дейност в Университета? Имате ли млади попълнения?

– Да. Двигателят да се случват нещата в Университета, са младите хора. Имаме 18 професори, 63 доценти, 60 главни асистенти, 30 асистенти, 75 докторанти. Средната възраст на преподавателския състав е 48 години. За да създадем тази добра среда за развитие, направихме няколко малки стъпки. Обявихме фонд „Млади учени“. Чрез него таксата за статията на всеки, който публикува в издание с импакт-фактор, се заплаща от МГУ. Включихме се и в програмата на МОН за млади учени. Така осигурихме допълнително заплащане на младите учени от 600 – 800 лв. на месец.

– Как отбелязахте годишнината?

– В рамките на цялата календарна година организираме поредица от 70 различни събития, отличаващи съхранените академични традиции, развиваната активна научна дейност, уважението пред талантливите преподаватели – лидери в своите области, и гордостта от нашите студенти – модерно мислещи и уверени млади хора. Едно от най-важните ни събития бе освещаването на малкия православен храм в двора на Университета. Благодарим на всички, които с труд или парични средства се включиха в това начинание, за да успеем заедно, само в рамките на 18 месеца, да го изградим. Защото Минно-геоложкия университет „Св. Иван Рилски“ е не само образователен център, той е и духовно средище на нашата гилдия.